

**Aoife O'Donoghue, CONSTITUTIONALISM IN GLOBAL
CONSTITUTIONALISATION, Cambridge University Press, 2014.,
pp. 270**

Konstitucionalizam nudi zakonodavnom poretku niz normativnih vrijednosti, uključujući, između ostaloga, vladavinu prava, podjelu vlasti i demokratsku legitimaciju. Te normativne vrijednosti uređuju vezu između ustavotvornih i konstituiranih nositelja vlasti. Takvi su normativni konstitucionalni pravni poreci uobičajeni u domaćim sustavima, međutim, rasprava o globalnom konstitucionalizmu želi identificirati konstitucionalnu priču izvan državnog okvira. Knjiga *Constitutionalism in Global Constitutionalisation*, autorice Aoife O'Donoghue, razmatra način na koji je rasprava o globalnom konstitucionalizmu zanemarila konstitucionalizam unutar svojih prijedloga. Istražuje kakvu ulogu normativni konstitucionalizam igra u procesu konstitucionalizacije i razmatra upotrebu zajednice na objema razinama upravljanja – na domaćoj i na globalnoj, a sve kako bi identificirala ustavotvorne i konstituirane nositelje vlasti unutar ustavnog poretka. U tom nastojanju, nudi alternativnu priču o globalnom konstitucionalizmu koji je utemeljen unutar normativnog konstitucionalizma.

Knjiga je objavljena u nakladništvu Cambridge University Pressa 2014. godine i ima 270 stranica. Na početku izdanja nalazimo sadržaj (vii-viii), zahvale (ix) i uvod (p. 1-13), nakon čega slijedi sedam poglavlja (p. 14-249), bibliografija (p. 250-265) i konačno indeks (p. 266-270). U nastavku donosimo nešto više o glavnim poglavljima knjige.

Prvo poglavlje „Norms of constitutionalism“ (p. 14-53) počinje pojašnjenjem pojma konstitucionalizma. Nakon toga, autorica nastavlja o njegovim najvažnijim pojmovima: vladavini prava, podjeli vlasti i demokratskoj legitimaciji da bi poglavlje završila obradom veze između nacionalnog i globalnog konstitucionalizma. Ovo poglavlje ne teži tome da bude iscrpan pregled konstitucionalizma, već radije želi odgonetnuti norme koje bi u njemu trebale biti prisutne.

Drugo poglavlje „Who benefits? Constituent and constituted power“ (p. 54-86) ispituje kolektivnu identifikaciju konstitutivnih nositelja vlasti unutar konstitucionalizma. S nakanom da razvije razumijevanje njihove moći i djelovanja, ovo poglavlje raspravlja o definiciji konstitutivnih nositelja vlasti, njihovoj vezi s konstitucionalizmom, njihovom utjecaju na vladanje i konačno – o kolektivizaciji ustavotvorne vlasti kroz zajednice i biračko tijelo.

Treće poglavlje „The global constitutionalisation debate in context“ (p. 87-134) obrađuje pojavu globalnog konstitucionalizma kroz nekoliko teorija koje autorica u ovom poglavlju nastoji kontekstualizirati u sferi suvremenog međunarodnog prava.

Isto tako, O'Donoghue ovdje proučava način na koji globalni konstitucionalizam djeluje u interakciji s drugačijim shvaćanjima te kako koristi ovako različite pristupe u globalnoj pravnoj teoriji. Na kraju, ovo poglavlje pokušava odgovoriti na pitanje o tome što nam uopće ovakve rasprave govore o globalnom pravnom poretku.

Nadovezujući se na prethodna poglavlja o normativnom konstitucionalizmu u odnosu na konstitutivnu vlast i trenutne rasprave o globalnom pravnom poretku, četvrto poglavlje „The structure of global constitutionalisation“ (p. 135-154) koristi ove perspektive da razmotri sadržaj i oblike rasprave o globalnom konstitucionalizmu. Ispitujući bi li trebalo normativne prijedloge staviti u prvi plan ili koji se alternativni konstitucionalizam predlaže, ovo poglavlje nastoji razmotriti jesu li teorije konstitucionalizma još više učvrstile vestfalske vrijednosti unutar globalnog pravnog poretka ili uzimaju predah od povijesnog djelovanja međunarodnog prava.

U petom poglavlju „The development of a constitutional approach“ (p. 155-199) autorica prikazuje razvoj ustavnog pristupa kroz četiri bitna elementa: vladavinu prava i teorije konstitucionalizma, diobu vlasti, demokratsku legitimaciju i ustavne norme u globalnom konstitucionalizmu.

Šesto poglavlje „Whom does global constitutionalism address?“ (p. 200-242) daje pregled rasprave o globalnom konstitucionalizmu kao i mogućnosti identificiranja nositelja sastavne i konstituirane vlasti. Fokusrajući se na povijesnu upotrebu zajednice i biračke jedinice, postavlja u isto vrijeme njihovu trenutnu funkciju unutar međunarodnog prava i rasprave o konstitucionalizmu, ovo je poglavlje postavilo prostor u kojemu djeluje globalni konstitucionalizam.

Sedmo poglavlje „Constitutionalism in global constitutionalisation theories“ (p. 243-249) ujedno je zaključno poglavlje knjige u kojemu autorica daje opći pregled o konstitucionalizmu u odnosu na teorije o globalnom konstitucionalizmu.

Knjiga *Constitutionalism in Global Constitutionalisation* važan je doprinos proučavanju ideje konstitucionalizma koja kroz niz teorija pokušava razjasniti što je to i kako se zapravo razvija globalni konstitucionalizam. Sam po sebi, konstitucionalizam je konstantno razvijajuća ideja koja sve češće poprima razne oblike prilagođavajući se tako različitim društvenim potrebama. Upravo zbog te svoje osobine, smatramo da je ono stalno neistraženo područje zbog čega su nam izvori poput ove knjige iznimno važan dio literature, posebice one o teoriji i praksi konstitucionalizma.

Mia Bašić, mag. iuris